

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2 Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Departamentul de Istorie medievală, premodernă și istoria artei
1.4 Domeniul de studii	Istorie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Istorie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Istoriografia istoriei artei						
2.2 Titularul activităților de curs	Conf. univ. dr. Miron Greta-Monica						
2.3 Titularul activităților de seminar	Conf. univ. dr. Miron Greta-Monica						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DF

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ		Din care: 3.5 curs		3.6 seminar/laborator	
Distribuția fondului de timp:					Or e
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					3
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					4
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					4
Tutoriat					
Examinări					
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual	11				
3.8 Total ore pe semestru	196				
3.9 Numărul de credite	6				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> • Platforma eLearning a UBB • Pentru vizualizarea schemei cursului este necesară folosirea unui calculator. 	•
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> • Realizarea seminarelor necesită pentru prezentarea rezultatelor aportului individual al studenților (prezentarea referatelor) și analiza unor texte folosirea calculatorului și a unui videoprojector. 	•

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Asimilarea și utilizarea conceptelor specifice domeniului • Capacitatea de a proiecta și implementa un proiect de cercetare • Capacitatea de a colecta și evalua date • Capacitatea de a analiza un text istoric 	
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea gândirii critice • Analiza și sinteza • Vorbitul în public și abilitați de prezentare • Munca în echipă • Competențe digitale 	<ul style="list-style-type: none"> • • •

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<p>Îmi propun prin cursul de istoria istoriografiei universale să ofer o viziune de ansamblu asupra evoluției scrisului istoric din antichitate până în contemporaneitate, urmărind principalele epoci și curente istoriografice. Cursul se focusează pe desprinderea caracteristicilor scriiturii determinate de definirea termenului istorie, concepția despre timp, genurile istorice cultivate, categoriile de surse utilizate, metodele de informare și modalitățile de alcătuire a unui text istoric. În relație cu această problemă discut și conceptele de obiectivitate, subiectivitate și adevăr istoric. Unul din obiectivele principale este acela de a surprinde modul în care scrisul istoric a definit și a fost definit de ambientul cultural și politic al unei epoci.</p>
7.2 Obiectivele specifice	<p>Voi urmări pe parcursul cursului tipurile de discurs istoric pornind de la creatorii lui, de la biografia lor intelectuală, continuând cu circumstanțele în care a fost scris, scopurile pe care istoricii le-au urmărit, ce imagine asupra trecutului au oferit contemporanilor, destinatarii pe care i-au avut în vedere, publicul-țintă și, în relație cu acesta, receptarea operelor în epocă și după aceea. În esență, am surprins modul în care de-a lungul timpului s-a schimbat statutul istoriei, trecerea de la o poziție ancilară (în raport cu teologia, filosofia și dreptul) spre una autonomă și apoi independentă. Am surprins astfel instituționalizarea cercetării istorice, pentru a explica constituirea „meseriei” de istoric, profesionalizarea istoriei.</p>

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. <i>De la memorie la scris. Orientul și scrierea istoriei. Moștenirea logografilor- de la poezia la proza istorică.</i>	Prelegere combinată cu discuții interactive; prezentare powerpoint.	<p><i>Cuvintecheie:</i> Orientul antic, Grecia antică, mit, oralitate, memorie, autopsie, periegheza, logografi</p> <p>Prelegerea este axată pe următoarea problematică:</p> <ul style="list-style-type: none"> • trecerea de la oralitate la scris, de la memoria mitică fragilă, confuză, vehicol a ceea ce este în afara istoriei, la memoria politică • diferența dintre mit și istorie în relație cu raportarea la timp

		<p>(diferența dintre timpul mitic și cel istoric)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Orientul antic, creator de documente, de arhive dar nu de scris istoric • rolul logografilor în trecerea de la poezia la proza istorică, în fixarea unor repere cronologice (teoria generațiilor), aportul acestor ”oameni ai mării” în lărgirea interesului cercetării, investigării altor spații.
<p>2. Istoriografia greacă în epoca clasică și elenistică (Herodot, Thucydides, Polybios). Istorie culturală-istorie politică-istorie universală.</p>	<p>Prelegere participativă, expunerea, exemplificarea</p>	<p><i>Cuvinte cheie:</i> tema războiului, cauzalitate istorică (zei, oameni și soartă), istorie culturală, istorie universală, istorie imediată, istorie și oratorie (teoria discursului)</p> <p>Problematica cursului:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De ce este considerat Herodot cel dintâi istoric? • tema războiului la Herodot și Thucydides • Herodot și conceptul de istorie culturală • Thucydides și conceptele de istorie politică și istorie imediată • elenismul, Polybios și istoria universală; conceptul de istorie pragmatică la Polybios • scopul scrierii istoriei în istoriografia greacă și publicul-țintă • istorie și oratorie- rolul discursurilor în textul istoric
<p>3. Istoriografia în Roma antică</p>	<p>Prelegere participativă, expunerea, exemplificarea</p>	<p><i>Cuvinte cheie:</i> istoria „magistra vitae”, verosimilitate și veridicitate istorică, „fides historica” și patriotism istoriografic, arta deformării istorice, istorie politică</p> <p>Problematica abordată:</p> <ul style="list-style-type: none"> • trecerea de la poeme și legende la proza istorică; influența modelului grec (Naevius, Ennius, Fabius Pictor și Cato Maior) • Mentalități și istorie la Roma (conceptele de fides, pietas și libertas în discursul istoric). Genuri istorice cultivate • istoria ca discurs justificator- Caesar • istoria moralizatoare- Sallustius • istoria „națională”/istorie panoramică- Titus Livius • istoria ca analiză a vieții politice- Tacitus • istoria în amurgul Imperiului- „istoricul singuratic”, păgân într-o lume creștină, Ammianus Marcellinus • mituri istoriografice- mitul Romei eterne
<p>4. Istoriografia creștină</p>	<p>Prelegere participativă, expunerea, exemplificarea</p>	<p><i>Cuvinte cheie:</i> alegoria, istorie păgână- istorie creștină, istorie ecleziastică, cronologie comparată, miracole, cultură creștină</p> <p>Problematica discutată:</p> <ul style="list-style-type: none"> • viziunea despre timp: trecerea de la timpul ciclic la timpul linear; împărțirea timpului –repere biblice și antice • profilul intelectualului creștin: educația „păgână” (clasică); definirea unei culturi creștine • genurile istorice: • cronologie comparată (Sextus Iulius Africanus), istorie ecleziastică (Eusebiu din Cesarea), filosofia istoriei (Sfântul Augustin)
<p>5. Istoriografia medievală</p>	<p>Prelegere participativă, expunerea, exemplificarea</p>	<p><i>Cuvinte cheie:</i> compilator, „cronographus”, „historiographus”, „fiores historiarum”, „fiores chronicorum”, autoritate, autentic, apocrif, istorii barbare, istorie dinastică, biografie istorică, solidaritatea timpului</p> <p>Problematica abordată:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cine și unde a scris istorie în Evul Mediu? Istoria în mănăstiri, la curțile nobiliare și princiare și în orașe. • genurile istoriei medievale (anale, cronici, istorii). • statutul istoriei în Evul Mediu (relația cu teologia, morala și dreptul) • primii istorici ai Europei- istoriile barbare • Renașterea carolingiană și scrierea istoriei (Eginhard). • de la anele regale la istoria dinastică (istoriografia engleză- Geoffroy of Monmouth, william of Malmesbury; <i>Marile Cronici ale Franței</i>). • metoda istorică- de la a copia la a compila, influența dreptului asupra perfectării metodei istorice; autentic versus apocrif: autoritatea persoanei
<p>6. Istoriografia</p>	<p>Prelegere participativă, expunerea,</p>	<p><i>Cuvinte cheie:</i> „vera historia”, „aetas antiqua- „aetas nova”, critică istorică, istorie pragmatică, „fortuna”, „virtu”, „necessita, tema orașului-stat,</p>

umanistă italiană	exemplificarea	tema ruinelor Problematika discutată: <ul style="list-style-type: none"> • primul umanism italian- perioada anticarilor și a literaților. Noua viziune despre timp: de la solidaritatea timpului la ideea că totul are o istorie • tema orașului-stat și tema ruinelor • critica filologică și acuratețea istorică (Lorenzo Valla). • istorie și politică în secolul al XVI-lea. Conceptele „fortuna”, „virtu” și „necessita (Niccolo Machiavelli și Francesco Guicciardini).
7. 7. 1. Istoriografia umanistă în Franța și Anglia și Germania 7. 2. Istoriografia Reformei și a Contrareformei	Prelegere participativă, expunerea, exemplificarea	<i>Cuvinte cheie:</i> modelul italian, istorie a instituțiilor, „ideea istoriei perfecte”, mitul originii troiane, istorie universală, schimbare Problematika tratată: <ul style="list-style-type: none"> • Istoriografia franceză: relația dintre monarhie și umanism, istoria ca definire identitară- definirea Franței prin instituțiile sale mitul originii troiane istoria-problemă • Istoriografia engleză exemplul italian în secolul al XV-lea englez (umanismul din universități și grammar schools) mișcarea anticarilor- cercetarea topografică viața politică contemporană în istoriografie • Istoriografia germană- apartenența socială a umanistilor, etapele umanismului german istoria locală-istoria principilor istoria universală • Istoriografia Reformei și a Contrareformei istoria ca justificare a tezelor confesionale • istorie polemică și erudiție istorică
8. Erudiția colectivă a secolului al XVII-lea	Prelegere participativă, expunerea, exemplificarea	<i>Cuvinte cheie:</i> erudiție, diplomatie, pietate, adevăr istoric, autoritatea documentului, critică Problematika abordată: <ul style="list-style-type: none"> • relația dintre filologie și critica de text • nașterea criticii documentului și a diplomatiei • relația pietate-credință-adevăr istoric • noțiunea de autoritate în semnificația medievală (autoritate persoanei) și cea modernă (autoritate documentului)
9. Istoriografia iluministă europeană (Franța, Anglia, Germania).	Prelegere participativă, expunerea, exemplificarea	<i>Cuvinte cheie:</i> saloane, academii, rațiune, lumini, deisme, istorie cosmopolită, istorie filosofică, universalism versus europocentrism, neoclasicism Problematika abordată: <ul style="list-style-type: none"> • context cultural european: saloane, societăți, academii, reviste • dispută între „vechi” și „moderni” • istoria cosmopolită, istoria civilizației- Voltaire • neoclasicismul; imitarea modelului voltairian în Anglia (David Hume) • integrare prin istorie- istoriografia scoțiană și vocația eibritanică • instituționalizarea istoriei în spațiul german, interesul pentru istoria centrului și răsăritului Europei- Școala de la Göttingen
10. Istoriografia romantică (Franța, Anglia, Germania)	Prelegere participativă, expunerea, exemplificarea	<i>Cuvinte cheie:</i> națiune, libertate, revoluție, sentiment, medieval, providențialism, Volksgeist Problematika abordată: <ul style="list-style-type: none"> • teoreticieni romantismului (Vico, Hugo, Herder); influența literaturii asupra istoriei (Walter Scott) • tema revoluției în istoriografia franceză • istoria care înviere a vieții trecute- Jules Michelet • istoria în spațiul englez: istoria educativă, cadellectare, istoria literară și filosofică • istorismul german- nașterea istoriei ca „știință” (Leopold von Ranke)

		<p>și primatul documentului istoric); istoriaca argument în lupta politică- Școala prusacă de istorie; locul istoriei- istoria în raport cu filosofia și arta</p> <ul style="list-style-type: none"> • obiectivitate și subiectivitate în istorie sau cum se scrie istoria- istoria "wie es eigentlich gewesen war"?
11. Istoriografia americană (secolele XVIII-XIX)	Prelegere participativă, expunerea, exemplificarea	<p>Cuvinte cheie: istoria coloniilor, instituționalizarea cercetării istorice, istorie și politică,</p> <p>Problematica tratată:</p> <ul style="list-style-type: none"> • începuturi- istoria coloniilor • istoria SUA- istoria ca discurs politic- istoria revoluției și a unificării • "Herodotul" american- cercetarea la fața locului și interesul pentru triburile indiene (Francis Parkman)
12. Ambiția științifică a istoriei: naturalismul istoriografic	Prelegere participativă, expunerea, exemplificarea	<p>Cuvinte cheie: știință, naturalism, experiment pozitivism, critică, imparțialitate, metodă istorică</p> <p>Problematică prelegerii:</p> <p>istoria experimentală, descoperire a trăsăturii caracteristice, înnoirea limbajului istoric prin împrumuturi din științele naturii</p>
13. Istoriografia pozitivistă. Școala metodică franceză sau iluziile istoriografiei critice	Prelegere participativă, expunerea, exemplificarea	<p>Cuvinte cheie: pozitivism, criticism, obiectivitate, legitate</p> <p>Problematică discutată:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definirea istoriografiei pozitive prin analiza textului-program <i>Istoria și istoricii. Eseu critic asupra istoriei considerate ca știință pozitivă</i> (1888) • Școala metodică- o nouă revistă "Revue historique" și codul • deontologie elaborat <p>Cuvinte cheie: <i>Annales</i>, <i>Past and Present</i>, istorie istorizantă, istorie totală, istoria mentalităților, durata lungă, conjunctura, timpul scurt</p> <p>Problematică discutată:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Constituirea revistei <i>Annales</i>, etapele parcurse, crearea unei școli istoriografice în jurul revistei • viziunea despre timp și impactul ei asupra cercetării istorice (durata lungă, conjunctură, timpul scurt) • re-definirea noțiunii de document istoric și direcțiile de cercetare deschise • răspândirea istoriografiei <i>Annales</i>, exemplul revistei engleze <i>Past and Present</i>
14. Curenți și tendințe în istoriografia europeană a secolului al XX-lea		
8.2. Seminar	discutarea bibliografiei, analiza de text, prezentare power-point	Seminarul este construit pe structură cursului și are ca principal scop caracterizarea unor etape/curenți istoriografice prin analiza unor fragmente din opere istorice reprezentative. Accentul cade de obicei pe analiza de text (cu sprijinul bibliografiei) pentru ca studenții să-și dezvolte abilitățile critice.

Bibliografie

Ariès, Phillipe, *Timpul istoriei*, Ed. Meridiane, 1997.
Bonard, André, *Civilizația greacă*, vol. I-II, București, 1967- 1969,
Bourdé, Guy; Martin, Hervé *Les écoles historiques*, Paris, 1983.
Breisach, Ernst, *Historiography: Ancient, Medieval and Modern*, Chicago, 1994.
Carbonell, Charles- Olivier, *Istoriografia*, București, Grafoart, 2006.

Cizek, Eugen, *Istoria literaturii latine*, vol. I-II, București, Societatea "Adevărul", 1994.
 Cizek, Eugen, *Istoria în Roma antică*, Teora, București, 1998.
 Crăciun, Maria; Miron, Greta, *Caiet de seminar. Istoriografia antică creștină*, Cluj-Napoca, 1993.
 Febvre, Lucien, *Combats pour l'histoire*, Paris, Librairie Armand Colin, 1992.
 Guenée, Bernard, *Histoire et culture historique dans l'Occident médiéval*, Paris, 1980.
 Iggers, Georg; Wang, Edward, *A Global History of Modern Historiography*, Pearson Education Limited, 2008.
 Kelley, Donald R., *Faces of History. From Herodotus to Herder*, Yale University Press, New Haven- London, 1998.
 Luraghi, Nino *The Historians Craft on the Age of Herodotus*, Oxford University Press, 2007.
 Marrou, Henri Irenée, *Augustin și sfârșitul culturii antice*, București, Ed. Humanitas, 1997.
 O'Brien, Karen, *Narratives of the Enlightenment. Cosmopolitan History from Voltaire to Gibbon*, Cambridge University Press, 1997.
 Teodor, Pompiliu, *Introducere în istoria istoriografiei universale*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2000.
 Woolf, Daniel, *A Global History of History*, Cambridge University Press, 2011.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Istoria istoriografiei universale face parte din disciplinele fundamentale pentru pregătirea studentului la istorie. Reconstituind istoria unei profesii, răspunzând unor întrebări precum ce este istoria și cum s-a scris ea de-a lungul secolelor, disciplina este în măsură să le dezvolte studenților spiritul analitic, critic, să le furnizeze instrumentarul principal, fundamental necesar reconstituirii trecutului. Dezvoltarea spiritului critic, argumentativ este în măsură să le stimuleze gândirea în general, pe cea istorică în special.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Participarea activă a studenților la curs	Intervenții în timpul cursului	10%
	Participare la examen	Examen	60%
10.5 Seminar/laborator	Participarea la seminar, prezentare de studii/cărți, intervenții la discuții, la analiza de text, parcurgerea bibliografiei de seminar	Discuții	30%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> • Parcurgerea a minim 5 cărți/studii din bibliografia de curs • minim o intervenție în discuțiile provocate în timpul cursului sau pe marginea textelor care vor fi discutate la curs 			

Data completării

14.04. 2019

Jurkovic

Jurkovic

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament

.....

Semnătura directorului de departament

.....